

# Algılanan Aile Yüğü Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Aile Yüğü Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16737>

## Özet

Algılanan Aile Yüğü Ölçeği (AAYÖ), aile üyelerinin, kronik veya ciddi bir rahatsızlığa sahip olan bir yakına bakarken ya da onun durumuyla ilgili olarak deneyimledikleri kişisel ve ilgisel yük düzeyini ölçmek amacıyla kullanılan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal versiyonunun Türkçe adaptasyonu olarak 2011 yılında Arslanta ve arkadaşları tarafından yayınlanmıştır. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkiye popülasyonunda yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu gösteren güçlü psikometrik kanıtlar sunmuştur. AAYÖ, toplamda 24 madde ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçek, özellikle aile sistemi içerisindeki işlevsellik, problem çözme yeteneği ve duygusal tepki verme kapasitesi gibi kritik alanlardaki algılanan zorlukları belirlemeyi hedefler. Klinik uygulamalarda ve araştırmalarda, ailelerin maruz kaldığı stresi değerlendirilmede önemli bir rol oynamaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Algılanan Aile Yüğü Ölçeği, AAYÖ, aile yüğü, psikometri, uyarılma, geçerlilik, güvenilirlik.

## Yazarlar

Hülya Arslanta (Sorumlu Yazar), Fatih Adana, F. Dereboy, V. Altinyazar, S. Şenal, G. S. İldirli, Ç. Kırca.

## Amaç

Algılanan Aile Yüğü Ölçeği'nin temel amacı, aile bireyleri tarafından öznel olarak algılanan yükün yoğunluğunu ve doğasını nicel olarak belirlemektir. Bu yük, genellikle bir aile üyesinin hastalığı, engelliliği veya bağımlılığı nedeniyle ortaya çıkan fiziksel, duygusal, sosyal ve ekonomik zorlukların birleşimi olarak tanımlanır.

Ölçek, klinisyenlere ve araştırmacılara, ailelerin hangi işlevsel alanlarda (örneğin, iletişim, rol dağılımı veya davranış kontrolü) en çok zorlandığını anlamada yardımcı olur. Bu sayede, aile destek programlarının ve psikososyal müdahalelerin hedeflenmesi ve etkinliğinin değerlendirilmesi mümkün hale gelir.

## Yapı

Algılanan Aile Yüğü Ölçeği (AAYÖ), algılanan aile stresini ve zorlanmayı ölçen **çok boyutlu bir yapıya** sahiptir. Bu yapı, 24 maddeden oluşmakta ve aile işlevselliğinin yedi ayrı boyutunu

kapsamaktadır. Ölçek, sadece nesnel yüğü değil, aynı zamanda aile üyelerinin bu durumu öznel olarak nasıl değerlendirdiğini de ele almaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü 7 temel alt boyut, aile sistemindeki farklı etkileşim ve işlev alanların temsil etmektedir. Bu alt boyutlar, aile dinamiğinin bütünsel bir değerlendirmesini sağlamaktadır:

Problem Çözme

İletişim

Roller

Duygusal Tepki Verebilme

Gereken İlgili Gösterme

Davranış Kontrolü

Genel İşlevler

## Geçerlik

AAYÖ'nün geçerlilik çalışmaları, yüksek düzeyde **uyumu geçerliliğini** (eşzamanlı geçerliliği) ortaya koymuştur. Ölçeğin Türkçe sürümünün geçerlilik analizi, AAYÖ puanları ile DDÖ (Başka bir Yüğü Ölçeği) puanları arasında güçlü bir pozitif korelasyon olduğunu göstermiştir.

Yapılan analizlerde, DDÖ puanlarının gösterdiği toplam varyansın **%81'inin** Algılanan Aile Yüğü Ölçeği (AAYÖ) tarafından açıklanıyor olması, ölçeğin yapısal olarak ölçmek istediği kavramı ne kadar başarılı bir şekilde yakaladığını gösteren önemli bir bulgudur. Ayrıca AAYÖ, ADÖ'nün (Aile Değerlendirme Ölçeği) bütün alt ölçekleri ile orta veya yüksek düzeyde korelasyonlar sergilemesi, bu da ölçeğin aile işlevselliği ile ilgili diğer güvenilir araçlarla tutarlı olduğunu kanıtlanmıştır.

## Güvenirlik

Algılanan Aile Yüğü Ölçeği'nin güvenilirlik değerlendirmesi, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeri **0.916** olarak hesaplanmıştır. Bu değer, psikometrik açıdan mükemmel bir iç tutarlılığa işaret etmektedir.

Ölçek maddelerinin bireysel katkıları incelendiğinde (düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları), 24. madde hariç tüm maddelerin toplam skorla 0.30'un üzerinde korelasyon gösterdiği ve dolayısıyla ölçeğin bütününe yeterli katkıda bulunduğu belirlenmiştir. Ancak, 24. madde için elde edilen 0.15 düzeyindeki korelasyon, bu maddenin ölçeğin genel yapısıyla uyumunun diğer maddelere kıyasla daha zayıf olduğunu ortaya koymuştur.

## Faktör Analizi

AAYÖ, algılanan aile yükünü ölçmek üzere tasarlanmış 7 alt boyuta ayrılan bir faktör yapısına sahiptir. Bu çok faktörlü yapı, adaptasyon çalışmasında doğrulanmış olup, aile yükünün tek bir genel skorla açıklanamayacak kadar karmaşık olduğunu göstermektedir. Toplamda 24 maddeden oluşan ölçek, yedi ayrı işlevsel alana odaklanarak aile dinamiklerini detaylı bir şekilde değerlendirir.

Faktör analizi sonuçları, her bir alt boyutun (Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgii Gösterme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler) aile yükü deneyiminin farklı yönlerini temsil ettiğini ve bu yapıyı Türkçe popülasyonunda da geçerli olduğunu kanıtlanmıştır.

## Araç

**Test Type:** Uyarlama (Adaptasyon)

**Format:** 7 alt boyut ve 24 madde

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Kronik hastalığı olan bireylerin aile üyeleri veya genel klinik popülasyonlar.

**Age Group:** Yetişkinler

**Population Details:** Ölçeğin psikometrik çalışmaları Türkiye'deki klinik örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

**Test Methodology:** 5'li Likert Ölçeği (0=Hiçbir zaman, 4=Her zaman) kullanılarak öz bildirim şeklinde uygulanır. Yüksek puanlar, aile yükünün yüksek düzeyde algılandığını gösterir.

## Anahtar Kelimeler

psikometrik özellikler, iç tutarlılık, varyans, adaptasyon, faktör yapısı, Likert ölçeği.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilgi mevcut değildir.

**Affiliation Email addresses:** hulyaars@yahoo.com

**Correspondence Address:** Bilgi mevcut değildir.

## Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçeğin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çalşması 2011 y?I?nda yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Hülya Arslanta? ile iletişime geçilerek talep edilmelidir. Ücret veya ticari kullanım koşulları yazar tarafından belirlenmektedir.

## Kaynaklar

Arslantas, H., Adana, F., Dereboy, F., Altinyazar, V., Şnal, S., Ildirli, G. S. ve K?rc?, Ç. (2011). Algılanan Aile Yüğü Ölçeği'nin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çalşması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 48(1), 53-58. doi: 10.4274/npa.y5617

Ölçeğin orijinal PDF makalesi ve ek dokümanlar aşağıdaki bağlantılarda mevcuttur:

Dergi Bağlantısı: [noropsikiyatriarsivi.com](http://noropsikiyatriarsivi.com)

Ölçek PDF Dosyası: [alglanan-aile-yuku-olcei-toad.pdf](http://alglanan-aile-yuku-olcei-toad.pdf)

## Algılanan Aile Yüğü Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplamda 7 alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar şunlardır:

Problem Çözme

İletişim

Roller

Duygusal Tepki Verebilme

Gereken İlgiyi Gösterme

Davranış Kontrolü

Genel Şlevler